

ASIAKKAALLE MAKSUTTOMIEN
HOITOTARVIKKEIDEN KRITEERIT
POHJOIS-SAVON
HYVINVOINTIALUEELLA

6.4.2022

Sisällys

1 Yleiset periaatteet	3
2 Hoitotarvikejakelun tuoteryhmät.....	4
3 Asiakaskohtaiset hoitosuunnitelmat, hoitotarvikelähete, jakelupäätökset ja hoitotarvikejakelun kirjaaminen.....	15
4 Asiakkaiden tarvikelaukset.....	15
6 Toimitustavat, tuotteiden asiakasjakelu	15
5 Hoitotarvikkeiden tilaaminen hoitotarvikejakeluun	16
7 Maksut	16
8 Muut.....	16
8. 1 Ulkopaikkakuntalaiset	16
8.2 Vakuutusten korvaamat hoitotarvikkeet	16
8.3 Tilapäisen suojelun statuksella olevat ja turvapaikanhakijat	16
8.4 Hoitokotiin/kotiin siirtyvät asiakkaat tai muu akuutti hoitotarvikkeen tarve	16
8.5 Hoitotarvikkeiden noutamatta jättäminen	17
8.6 Erimielisyydet hoitotarvikejakelussa.....	17

1 Yleiset periaatteet

Terveydenhuoltolain 1326/2010 24 §:n mukaan kunnan on järjestettävä asukkaiden sairaanhoitopalvelut, joihin sisältyvät hoitosuunnitelman mukaiset pitkäaikaisen sairaudenhoitoon tarvittavat hoitotarvikkeet. Lisäksi kotisairaanhoidon ja kotisairaala hoidon yhteydessä annettavat hoitosuunnitelman mukaiset hoitotarvikkeet sisältyvät hoitoon (1326/2010, 25 §). Sairauden hoitoon liittyvät hoitotarvikkeet ovat käyttäjilleen maksuttomia (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 734/1992, 5§).

Asiakkaalle maksuttoman hoitotarvikejakelun avulla osana suunnitelmallista hoitoprosessia tuetaan ja edistetään pitkäaikaisairauksien hoitoa ja seurantaa, parannetaan asiakkaiden itsehoidon edellytyksiä, työ- ja toimintakykyä sekä asiakkaiden selviytymistä ja elämänlaatua kotona tai kotihoitoon rinnastettavissa asumisyksiköissä, joita ovat palveluasuminen ja tehostettu palveluasuminen. Hyvin suunniteltu ja asiakkaan tarpeeseen määritetty suunnitelmallinen hoitoprosessi edistää potilaan sitoutumista hoitoon ja parantaa hoitotuloksia.

Hoitotarvikejakelun lähtökohtana on lääketieteellisin perustein todettu pitkäaikainen sairaus, joka on kestänyt vähintään kolme kuukautta. Tilanteissa, joissa tarve arvioidaan lääketieteellisesti pitkäaikaiseksi tai hoitotarvikkeiden tarve hoidon jatkuvuuden kannalta välttämättömäksi, voidaan hoitotarvikejakelu aloittaa heti tarpeen ilmaannuttua.

Sairauden hoitoon kuuluvien hoitotarvikkeiden jakelu perustuu aina yksilöllisesti määriteltyyn tarpeeseen ja terveydenhuollon ammattihenkilön suorittamaan arviointiin ja seurantaan. Terveydenhuollossa arvioinnin tulee perustua olemassa oleviin sairauskohtaisiin suosituksiin, esim. Käypä hoito -suosituksiin, sekä tuotteiden käyttöön liittyviin ohjeisiin. Asiakkaan tarvitsemista hoitotarvikkeista osa voi kuulua hoitotarvikejakelusta saataviin tuotteisiin ja osa itse hankittaviin tuotteisiin, esim. apteekista hankittavat tuotteet. Tarvittavat hoitotarvikkeet määritellään hoitosuunnitelmaan ja hoitotarvikejakelusta saatavat tarvikkeet kirjataan Effectorin jakelupäätökseen. Päätöksen asiakkaalle maksutta jaettavista hoitotarvikkeista ja -välineistä tekee sairaanhoidosta vastaavan yksikön sairaanhoitaja tai hoitotarvikejakelusta vastaava hoitaja, ja päätös tallennetaan Effector-järjestelmään. Hoitotarvikkeiden jakelun perusteena on potilaan yksilöllinen tarve, joka arvioidaan ja kirjataan potilaan hoitosuunnitelmaan.

Tarvikkeita ja välineitä jaetaan asiakkaalle pääsääntöisesti kolmen kuukauden kulutusta vastaava määrä kerrallaan. Tällä varmistetaan, että tarvikkeet eivät pääse vanhenemaan tai mene hukkaan, jos asiakkaan tarve tai hoito muuttuvat. Hoitotarvikkeet eivät sisällä lainattavia tai palautettavia hoitotarvikkeita tai -välineitä.

Hoitotarvikkeet ja -välineet luovutetaan potilaille maksutta, eikä niistä peritä omavastuuosuuksia, toimitusmaksuja tai muita kuluja. Kuitenkin osa potilaan hoitosuunnitelmassa mainituista tuotteista voivat olla asiakkaan itsehankittavia hoitotuotteita tai lääkkeitä.

Asiakkaan hoidon alkaessa hoitoa määrittävä taho vastaa asiakkaan tuotteiden määrittämisestä ja tuotteiden käytön opastuksesta. Asiakkaan/potilaan tulee tietää ja ymmärtää hoitoon liittyvien tarvikkeiden käyttö ja merkitys. Tarvittaessa hoidon määrittänyt taho opastaa myös omaisia, läheisiä ja omaishoitajia, jonka lisäksi painotetaan potilaan omaa vastuuta hoitotarvikkeiden asianmukaisessa käytössä. Hoitotarvikkeiden luovuttamisen yhteydessä asiakkaalle voidaan

---

antaa yleisluontoista ohjausta ja neuvontaa tuotteiden käytöstä, sekä ohjata asiakasta olemaan yhteydessä tarvittaessa hoitavaan yksikköön. Hoitotarvikejakelun yhteydessä asiakkaalle maksuttomien hoitotarvikkeiden saaminen edellyttää hoitavan yksikön toimesta säännöllistä hoidon seuranta ja hoitotarvike lähetetietojen pitämistä ajan tasalla. Hoitotarvikejakelu seuraa asiakkaiden tuotteiden kulutusta, käyttömääriä sekä hoitosuunnitelmien yhdenmukaisuutta. Viime kädessä hoitosuunnitelman perusteella tehty hoitotarvikejakelupäätös määrittää, mitä tuotteita asiakkaalla on mahdollisuus saada ilmaisjakeluna hoitotarvikejakelusta.

Sotokeskuksien vastaanotoilta luovutetaan asiakkaille hoidon aloituksen tarvittavat hoitotarvikkeet sekä opastetaan asioimaan hoitotarvikejakeluissa. Tämän jälkeen hoitotarvikkeet jaetaan hoitotarvikejakelun kautta. Palveluasumisen ja tehostetun palveluasumisen yksiköissä hoitotarvikkeita jaetaan vain asiakkaan henkilökohtaiseen tarpeeseen. Edellä mainitut toimintayksiköt hankkivat itse muut hoitotyöhön tarvittavat tarvikkeet ja välineet. Laitos- ja osastohoidossa käytetyt hoitotarvikkeet kuuluvat hoitopäivän hintaan ja ne tilaa sekä maksaa hoitava yksikkö. Kotisairaalan asiakkaille kotisairaalakäynteihin liittyvät akuuttiin hoitoon tarvittavat hoitotarvikkeet kuuluvat asiakkaalta perittävään maksuun ja ne tilaa sekä maksaa hoitava yksikkö. Muut pitkäaikaissairauksien hoidossa tarvittavat hoitotarvikkeet, kotisairaalan asiakas saa hoitotarvikejakeluohjeen mukaisesti hoitotarvikejakelusta.

2 Hoitotarvikejakelun tuoteryhmät

Hoitotarvikejakelussa käytetään voimassa olevien hankintapäätösten mukaisia hoitotarvikkeita (sopimustuotteita), jotka on valittu hoitotarvikkeiden kilpailutuksissa.

Tuoteryhmä	Hoitotarvikejakelu
<p>AVANTEIDEN HOITOTARVIKKEET</p>	<p>Avanteiden hoitotarvikkeet sisältävät suoli- ja virtsa-avanteiden hoidossa tarvittavat tuotteet.</p> <p>Avannetarvikkeet luovutetaan asiakkaalle avannehoitajan laatiman yksilöllisen hoitosuunnitelman ja laaditun hoitotarvikejakelupäätöksen mukaisesti. Asiakaskohtainen tuotteiden valinta on yksilöllistä ja tehdään avannehoitajien toimesta. Avannetuotteet ovat hankintasopimuksiin kuuluvia tuotteita.</p> <p>Asiakkaan hoitotarvikkeiden muutostarpeissa ollaan yhteydessä avannehoitajiin.</p> <p>Erityisesti iho-ongelmissa, sidoksen toimintahäiriöissä tai avannetarvikkeiden kulutusmäärän lisääntyessä asiakasta ohjataan ottamaan yhteyttä varhaisessa vaiheessa</p>

	<p>hoitovastuussa olevaan yksikköön (esim.kotihoidon sairaanhoitaja, sotekeskuksen vastaanoton sairaanhoitaja tai erikoissairaanhoidon avannehoitaja).</p> <p>Mikäli tuotteiden käyttö on vakiintunutta ja pysyvää, voidaan avannetuotteet toimittaa suoraan toimittajalta asiakkaan osoittamaan osoitteeseen. Kotijakeluissa toimitaan kolmen (3) kuukauden tarvetta vastaavat tuotteet kerrallaan.</p> <p>Normaaliin hygieniaan ja perushoitoon kuuluvat tuotteet asiakas hankkii itse, esim. pesuaineet, suojakäsineet, perusvoiteet ja hajunpoistajat.</p> <p>Avannetarvikkeita ovat mm.</p> <ul style="list-style-type: none"> - avannepussit ja –levyt - tiivisterenkaat - avannepasta - avannevyö - liimajäänteiden poistoon pyyhe ja suihke - ihonsuojapyöhe ja suihke - suojaava sirotejauhe - elastinen teippi - avannekorkki
<p>DIABETEKSEN HOITOTARVIKKEET</p>	<p>Diabeteksen hoitotarvikkeet pitävät sisällään verensokeriseurannassa ja insuliinin annostelussa tarvittavat tuotteet niin monipistos- kuin insuliinipumppuhoidon osalta. Diabeteksen hoitotarvikkeiden ryhmä pitää sisällään myös veren ketoaineiden seurannassa tarvittavat tuotteet. Osa sensoreiden ihon puhdistuksen tarvikkeista voi kuulua avannehoitotarvikkeiden tarvikeryhmään ja osa kiinnittävistä tarvikkeista voivat kuulua haavanhoidon tarvikeryhmään.</p> <p>Diabeteksen hoidossa ja seurannassa tarvittavia tarvikkeita jaetaan maksutta yksilöllisen hoitosuunnitelman mukaan henkilöille, joilla on diabetes diagnoosi.</p> <p>Ennen diabetes diagnoosia asiakas hankkii mittarin ja testiliuskat itse.</p> <p>Verensokerin jaksottainen ja jatkuva sensorointi edellyttää lääketieteellisesti perusteltua seurantarvetta.</p> <p>Diabeteksen hoito Käypä hoito -suosituksessa määritellään yleisiä hoitotarvikkeiden tarpeen määriä erilaisissa diabeteksen</p>

	<p>muodoissa. Mikäli asiakkaan tarve ei vastaa Käypä hoito -suosituksen ohjeellista määrää, on yksilöllinen erityistarve kirjattava hoitosuunnitelmaan. Mikäli asiakkaan todellinen tuotteiden tarve ylittää jatkuvasti hoitosuunnitelman ja hoitotarvikejakelupäätöksessä asetetun määrän, asiakas ohjataan ottamaan yhteyttä hoitavaan yksikköön, jossa selvitetään asiakkaan tuotteiden käyttötapa ja tehdään tarvittaessa uusi hoitosuunnitelma ja hoitotarvikejakelupäätös.</p> <p>Kudossokerin jatkuvan seurannan eli sensoroinnin tarvikkeet annetaan hoitosuunnitelman ja hoitotarvikejakelupäätöksen mukaisesti. Pitkäaikaisessa sensoroinnissa (yli 3kk kestävä) lähtien tulee hoitotarvikejakelusta, lyhytaikaisessa sensoroinnissa lähettimen antaa hoitava yksikkö. Sensorin lukijalaitteen antaa hoitava taho, joka myös opastaa tuotteen käytön.</p> <p>Asiakkaalle annetaan yksi insuliinikynä / insuliinilaji. Insuliinipumpun luovuttaa hoidon suunnittelusta vastaava toimintayksikkö. Pumppuhoitoon liittyvät tarvikkeet annetaan hoitotarvikejakelusta hoitotarvikejakelupäätöksen mukaisesti. Suojakotelot, suojakuoret, vyöt, klipsit yms. eivät kuulu ilmaisjakelun piiriin. Suojateipit eivät kuulu hoitotarvikkeisiin, elleivät ne ole pumpun tai sensorin käytön kannalta välttämättömiä, kuten lapsipotilailla.</p> <p>Normaaliin puhtauteen ja ihonhoitoon tarvittavat tuotteet asiakas hankkii itse. Ihon desinfektioaineet eivät kuulu jakeluun.</p>
<p>DIALYYSI-TARVIKKEET</p>	<p>Asiakkaan kotona toteutettavat peritoneaalidialyysitarvikkeisiin kuuluvat nesteiden siirtoletkut, liittimet sekä tyhjennuspussit. Dialyysi nesteet hankintaan asiakkaalle apteekkien kautta. Asiakkaille luovutetaan peritoneaalidialyysissä tarvittavat tarvikkeet hoitotarvikejakelusta asiakaskohtaisen yksilöllisen hoitosuunnitelman ja laaditun hoitotarvikejakelupäätöksen mukaisesti. Mikäli paikallinen apteekki toimittaa nesteiden yhteydessä myös nesteensiirtotarvikkeet asiakkaalle ilman lisämaksuja, voi asiakas saada myös tarvikkeet apteekista. Tällöin hoitotarvikejakelu kirjaa hoitotarvikkeiden jakelut laskuilta. Apteekkitoimitusten käytännöt selvitetään apteekkikohtaisesti hoitotarvikejakelusta.</p> <p>Dialyystarvikkeita ovat mm.</p> <ul style="list-style-type: none"> - haaraletkustot - letkusetit - liittimet - yhdistäjät - korkit, desinfektio-korkit, suojakorkit ja suojakuoret

	<ul style="list-style-type: none"> - harsotaitos - haavatyyny - imevä suojasidos - käsidesinfektioaine - desinfektiopyyhe pintojen puhdistukseen - teippi
<p>HAAVANHOITO-TARVIKKEET</p>	<p>Hoitotarvikejakelusta saataviin haavanhoitotarvikkeisiin kuuluvat imevät ja kiinnipitävät tehdaspuhtaat haavanhoitotuotteet. Kroonisten ja kroonistumassa olevien vaikeasti hoidettavien haavojen tuotteina voidaan käyttää haavahoitajan ohjeistuksen mukaisesti myös hoitavia ja haavanhoitoon tarkoitettuja erikoistuotteita.</p> <p>Hoitava lääkäri/hoitaja määrittelee käytettävät haavanhoitotuotteet (mm. imevät, peittävät, kiinnittävät sidokset, teipit, silikonivaahtosidokset) ja niiden määrän. Haavatarvikkeiden saaminen hoitotarvikejakelun kautta edellyttää tiivistä, vähintään kuukausittain hoitavan yksikön taholta toteutettua haava-arviota.</p> <p>Vaikuttavaa ainetta sisältävien (mm. hopea), hydrofobiset ja hydrofibersidokset edellyttävät haavahoitoon erikoistuneen hoitajan konsultaatiota ja hoitotarvikejakelupäätöstä. Asiakkaalla voi olla käytössä vain yhtä hoitavaa ainetta sisältävää tuotetta/haava yhdellä kertaa.</p> <p>Asiantuntijaa on konsultoitava myös, mikäli haavatarvikkeiden kulutusmäärä lisääntyy huomattavasti tai haavanhoito pitkittyy. Konsultaatiovastaus/peruste kirjataan hoitotarvikejakelupäätökseen. Vastaanotoilla käytettävät tuotteet hankitaan yksikön tarviketilauksina.</p> <p>Haavahoitotarvikkeita annetaan kerralla yhden-viiden (1–5) viikon tarve. Haavojen puhdistamisen ja tuotteiden kostuttamiseen kotiooloissa riittää juomakelpoinen vesi. Keittosuolahuutelu ei ole kotona toteutettavassa haavanhoidossa tarpeen.</p> <p>Haavanhoidossa tarvittavat välineet ja muut haavanhoitotarvikkeet hankitaan hoitoa toteuttavasta yksiköstä (esim. kotihoito, asumispalveluyksiköt), sillä ne ovat työntekijän työssään käyttämiä välineitä. Yksityinen kotihoito, tai asumispalveluyksikkö hankkii haavanhoidossa tarvittavat välineet työntekijöidensä käyttöön.</p> <p>Alipainehaavahoitoon tarkoitettut laitteet ja niihin tarvittavat tuotteet hankkivat hoitavat toimintayksiköt.</p> <p>Painehaavojen ennaltaehkäisyssä tarvittavia tuotteita käytetään potilastietojärjestelmään kirjatun Braden-riskiarvion</p>

	<p>sekä terveydenhuollon ammattilaisen tekemän kliinisen arvion perusteella keski-suuren, korkean ja erittäin korkean painehaavariskin asiakkaille. Painehaavojen ehkäisyssä ja hoidossa käytetään ensisijaisesti asentohoitoa, erikoispatjoja, -tyynyjä sekä muita painetta keventäviä tuotteita. Painehaavojen hoidossa ja ennaltaehkäisyssä hoitotarvikkeet ovat toissijaisia ratkaisuja.</p> <p>Asiakas maksaa itse akuutissa ja lyhytaikaisessa haavanhoidossa (esimerkiksi toimenpiteen jälkeisessä haavanhoidossa) kaikki haavahoitotarvikkeet. Asiakas maksaa aina itse myös reseptillä hankittavat haavanhoitotuotteet.</p> <p>Mikäli terveydenhuollon ammattilaisen arvion mukaan haavanhoito tulee toteuttaa vastaanotolla, käytetään haavanhoidossa vastaanoton haavanhoitotarvikkeita (myös pitkäaikaisessa hoidossa). Vastaanotolla käytettävät haavanhoitotuotteet hankitaan yksikön kustannuspaikalle.</p> <p>Hoitotarvikejakelusta saatavat haavanhoitotuotteet:</p> <ul style="list-style-type: none"> - haavatyyny, tehdaspuhdas, eri koot - harsotaitos, tehdaspuhdas, eri koot - vanutikut, tehdaspuhdas - elastinen harsoside tai putkiside - kiinnitysside - ihoteippi - imevä sidos, eri koot - hopea- ja muut vaikuttavaa ainetta sisältävät sidokset - silikonivaahtosidos (ei-kiinnittyvä) - hydrofibersidos - hydrofobinen nauha
<p>HENGITYKSEN HOITOTARVIKKEET</p>	<p>Hengityksen hoidon tarvikkeisiin kuuluvat hapenkäyttöön tarvittavat tuotteet, trakeostomian hoidossa käytettävät tuotteet sekä uniapneahoidossa käytettävän CPAP-laitteen tarvikkeet.</p> <p>Hengitystä avustavien välineiden (happirikastin, lääkehappi ja uniapnealaitteet) käytöstä päättää hoitava yksikkö ja hoidon toteutus ja seuranta ovat hoitavan yksikön vastuulla.</p> <p>Henkitorviavannetarvikkeet jaetaan erikoissairaanhoidon laatiman yksilöllisen hoitosuunnitelman ja lähetteen mukaan. Mikäli asiakkaan tarvikkeiden käyttö on vakiintunut ja tuotteet ovat sopimustuotteita, voi lähetteen tehdä hoidosta vastaava taho/hoitotarvikelaitoksen vastaanottava yksikkö.</p> <p>Toimintahäiriöissä asiakasta ohjataan ottamaan yhteyttä mahdollisimman varhaisessa vaiheessa hoitavaan yksikköön.</p> <p>Normaaliin hygieniaan ja perushoitoon kuuluvat tarvikkeet asiakas ostaa itse.</p>

	<p>CPAP-laitteet luovutetaan asiakkaalle lainaan hoidon määrittävästä yksiköstä, joten laitteet hankintaan luovuttavaan yksikköön. Muut laitteen käyttöön liittyvät tuotteet (letkut, maskit jne.) luovutetaan asiakkaalle hoitotarvikkeina.</p> <p>Maksutta jaetaan ne tarvikkeet, joilla toteutetaan hengitystä ja hapetusta tukevaa hoitoa kotona</p> <ul style="list-style-type: none"> - happiviikset ja –maskit - happiletku - yhdistäjät - Hortonin maski - trakeostomiakanyylit - hypertoninen suolaliuos ja keittosuola erikoissairaanhoidon läheteellä - ultraäänikostuttimen aqua - CPAP-tarvikkeet: nenä- ja kokokasvomaskit, letkut, vesisäiliöt, suodattimet <p>Asiakas maksaa itse happihoidon ja hengityksen kostuttamiseen tarvittavat nesteet. Tarvittaessa hoidon määrittävä taho laatii reseptin nesteiden hankkimiseen.</p>
<p>IMUTARVIKKEET</p>	<p>Imulaitteet hengitysteiden liman ja ruoka-aineiden poistamiseen. Imulaitteet luovutetaan apuvälineinä apuvälinelainaamoista.</p> <p>Hoitotarvikejakelun kautta luovutetaan imulaitteisiin tarvittavat hoitotarvikkeet kuten imukatetrit, imuletkut.</p>
<p>INKONTINENSSI-TARVIKKEET</p>	<p>Inkontinenssitarvikkeisiin kuuluvat vaippatuotteet, kerta- ja kestopatetit, urinaali, virtsapussit. Tarvikkeet ja kulutusmäärät määrittäen hoidosta vastaavassa yksikössä.</p> <p>Toimintahäiriöissä tai tarvikkeiden kulutusmäärän lisääntyessä asiakasta ohjataan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ottamaan yhteyttä hoitavaan yksikköön, joita voivat olla esimerkiksi kotihoidon sairaanhoitaja, sotekeskuksen vastaanoton sairaanhoitaja, kliinisesti erikoistunut sairaanhoitaja, erikoissairaanhoidon uroterapeutti.</p> <p>Vaippatuotteet</p> <p>Asiakkaalle maksuttomia inkontinenssituotteita (vaipat, hygieniahousut, tippasuojat) on mahdollista saada terveydenhuollon ammattilaisen päätöksellä, tai läheteellä (ml. yksityiset palveluntuottajat).</p>

Vaippoja saa keskivaikeaan, vaikeaan ja erittäin vaikeaan virtsa- ja/tai ulosteinkontinenssiin. Vaippatuotteita luovutetaan diagnosoidusta sairaudesta aiheutuvaan inkontinenssiin, kun vaippatarve on pitkäaikainen (yli 3 kk) tai pysyvä. Inkontinenssin arvioinnissa käytetään yhtenäisiä kriteerejä:

- Virtsainkontinenssi on keskivaikea, kun virtsa karkaa usein ja määrä on vähintään 1,5 dl virtsaa kerrallaan.
- Vaikeassa inkontinenssissa virtsaa karkaa myös levossa. Vaippatuotteiden tarve arvioidaan asiakkaan koti-/asumisympäristössä. Arviointi toteutetaan virtsapäiväkirjan ja muiden arviointimenetelmien avulla.

Vaippatuotteiden toimittaja toimittaa asiakkaalle pienen määrän kokeilutuotteita oikean koon ja mallin kokeilemiseen. Ennen oikean tuotteen määrittymistä asiakas hankkii omakustanteisesti tarvittavat vaippatuotteet. Asiakkaan potilaskertomukseen kirjataan asiakkaalle soveltuvat hoitotarvikkeet ja tieto kirjauksesta toimitetaan hoitotarvikejakeluun.

Ulosteinkontinenssissa ulosteen poistumista ei pysty hallitsemaan. Pelkkä tuhriminen ei riitä perusteeksi. Tilapäisiin ja lyhytaikaisiin tarpeisiin, esim. toimenpiteen jälkeen, ei vaippoja myönnetä hoitotarvikejakelusta.

Yli 3-vuotiaille lapsille, joilla on diagnosoitu elimellinen pitkäaikainen sairaus, vamma tai vika, vaipat myönnetään kuten edellä.

Inkontinenssisuojia/vaippoja myönnetään lähtökohtaisesti kahta erilaista yhteensä 4 kpl/vrk, lapsille 6 kpl /vrk. Mikäli tarvikkeiden kulutusmäärä lisääntyy, tulee arvioida imukyvyn riittävyys (tuotteen vaihto). Yö- ja päiväsuojat voivat olla erilaiset. Vyöllisen inkontinenssisuojan käyttö vain erityisen harkinnan mukaan, kun mikään muu suoja ei riitä. Poikkeuksellisen suuri vaippatuotteiden tarve edellyttää yksilöllistä tilanteen kokonaistarkastelua.

Vaippatuotteista tehdään kotiinkuljetussopimus ja ne toimitetaan kotiin kuljetettuna kolmen (3) kuukauden tarvetta vastaava määrä kerrallaan. Esimerkiksi asumispalveluyksiköiden toimitusvälejä voidaan tihentää paloviranomaisen lausunnon perusteella. Jokainen lisätoimitus aiheuttaa kustannuksia hoitotarvikejakeluun.

Pikkuvaipat, lisävaipat, tai vuoteensuojat eivät kuulu ilmaisjakelun piiriin. Normaaliin hygieniaan ja perushoitoon kuuluvat tuotteet asiakas ostaa itse.

Asiakas maksaa itse: jos tuotteiden käyttö on ajoittaista tai vähäistä (alle 2 /vrk), eli kun kyseessä ei ole keskivaikea tai vaikea inkontinenssi.

Vuodesuojat, kroonikkovaippa, lisävaippa ja kertakäyttöpoikkilakanat eivät kuulu hoitotarvikejakeluun.

Nykyaikaisten vaippojen käyttö päällekkäin ei ole perusteltua, eikä niitä korvata hoitotarvikejakelusta. Näissä tilanteissa on syytä tarkastella käytettäviä tuotteita ja toimintatapoja.

Katetrituotteet

Katetroinnin tarve voi olla pysyvä tai tilapäinen. Hoitava taho määrittää katetrin mallin ja koon, sekä ohjeistaa asiakasta katetrointiin ja katetrien vaihtovälistä. Kertakäyttökatetroinnissa käytetään hankintasopimuksissa määriteltäviä sopimustuotteita. Erikoiskatetreja voidaan luovuttaa asiakkaalle yksilöllisin perustein.

Mikäli kertakatetrointi on pysyvää, asiakkaalle tehdään hoitotarvikejakelussa kotiinkuljetussopimus, jolloin asiakas saa katetrit toimittajalta suoraan kotiin toimitettuna kolmen (3) kuukauden välein. Kulutussuunnitelmaa hallinnoidaan hoitotarvikejakelusta käsin. Tilapäisessä katetroinnin tarpeessa asiakas saa katetrit hoitotarvikejakelusta. Erityiskatetrit luovutetaan asiakkaan yksilöllisen tarvearvioinnin perusteella.

Kestokatetreja ja sen käyttöön liittyviä tarvikkeita kuten virtsapusseja, venttiilejä sekä muita tarvikkeita luovutetaan hoitotarvikejakelusta asiakkaalle hoitotarvikejakelusuunnitelman mukaisesti. Kestokatetrien vaihtoväli on noin kuukausi.

Suojakäsineitä annetaan yksilöllisesti omaisen tai henkilökohtaisen avustajan suorittamaan katetrointiin hoitavan yksikön tekemän hoitotarvikejakelupäätöksen mukaisesti.

Suprapubiset katetrit

Suprapubisia katetreja ei luovuteta hoitotarvikejakelusta, sillä katetreja vaihdetaan terveydenhuollon yksiköissä tai kotisairaalan toimintana noin kolmen (3) kuukauden välein. Katetrit hankitaan hoidon toteuttavasta yksiköstä. Suprapubista katetria käyttävälle asiakkaalle luovutetaan hoitotarvikejakelusta virtsapusseja, katetriventtiilejä/korkkeja ja tarvittaessa katetrin suojaustarvikkeita. Katetrien juuren suojaus on tarpeellista, mikäli juuressa havaitaan erittämistä. Suojaukseen käytetään haavanhoidon perustarvikkeita.

Urinaalit

	<p>Urinaaleja ja virtsapusseja luovutetaan asiakkaalle jakelusuunnitelman tarpeen mukaan. Tuotteina käytetään kilpailutettuja sopimustuotteita. Muita tarvikkeita voidaan käyttää, mikäli sopimustuotteet eivät sovellu asiakkaalle.</p> <p>Hoitotarvikejakelusta saa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - virtsanohjain, itsekiinnittyvä, eri koot - kiinnitysnauha - virtsapussi, suljettu ja tyhjennettävä - virtsapussin teline ja kiinnitysnauha - katetrikorkki - katetriventtiili - Uro-Tainerit, edellyttää taipumusta katetrien tukkeutumiseen - anaalitamponit
--	---

<p>RAVINNONSIIRTO-TARVIKKEET</p>	<p>Ravinto- ja lääkeainepumput luovutetaan hoitovälineinä lainaan asiakkaalle hoitavasta yksiköstä. Pumppuihin tarvittavat kertakäyttöiset hoitotarvikkeet jaetaan yksilöllisen hoitosuunnitelman mukaan hoitotarvikejakelun kautta. Ravinnonsiirtotarvikkeina hoitotarvikejakelusta luovutetaan ravinnonsiirtoletkustoja, -portteja, venttiilejä sekä erilaisia ruiskuja.</p> <p>Ravintoavanne (PEG)-tarvikkeet jaetaan erikoissairaanhoidon PEG-hoitajan laatiman yksilöllisen hoitosuunnitelman ja lähetteen mukaan, kun asiakas ei pysty syömään riittävästi suun kautta. Tarvikkeet jaetaan potilaalle asennetun ravintosiirtojärjestelmän mukaan.</p> <p>Ravintovalmisteet eivät kuulu jakelutuotteisiin, sillä ne kuuluvat Apteekista hankittaviin klinisiin ravintovalmisteisiin.</p> <p>Toimintahäiriöissä tai tarvikkeiden kulutusmäärän lisääntyessä asiakasta ohjataan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ottamaan yhteyttä hoitavaan tahoon, joita voivat olla kotihoidonsairaanhoitaja, sotekeskuksen vastaanoton sairaanhoitaja tai erikoissairaanhoidon PEG-hoitaja.</p> <p>Hoitotarvikejakelusta saa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ravinnonsiirtoletkustot - bolusletkut - ravintoporttinapit - syöttöruiskut - Farrell -venttiili - lääkkeenantoon eri kokoiset ruiskut tarpeen mukaan - tehdaspuhtaat taitokset, teippi tarpeen mukaan
---	--

<p>MUUT TARVIKKEET</p>	<p>Hoitotarvikejakelusta saa antikoagulanttihoidon seurannassa tarvittavat INR-liuskat, kun INR-mittaus tapahtuu itsenäisesti kotona lääketieteellisen kokonaisarviointin perusteella. INR-mittaria ei saa hoitotarvikejakelusta.</p> <p>Hoitotarvikejakelusta saa hoitosuunnitelman mukaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ruiskut ja neulat - lääkkeenottokanyyli toistuvaan lääkkeenottoon ampullista - Lääkeainepumppujen tarvikkeet - 3-tiehana - Kertakäyttöhanskat, imuhoito-, suolihuuhtelu-, kotidialyysiasiakkaat - käsien ja pintojen desinfiointiaineet keskuslaskimokatetrit, kotidialyysiasiakkaat. - lääkepumpun paristot - Suolihuuhtelujärjestelmät ja niiden tuotteet - ileostomiakatetrit - rectaaliputki
<p>HOITOTARVIKEJAKELUUN EIVÄT KUULU</p>	<p>Hoitotarvikejakeluun eivät kuulu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kaarimaljat - pesukintaat - ruokaliinat - selluloosavanu - pikasiteet, laastarit - tukisiteet eli kompressiositeet - hoitosukat/tukisukat - steriilit sidokset (poikkeuksena keskuslaskimokatettrin ja vastaavien kanyyli- en hoidot) - käsidesinfektioaine (poikkeuksena keskuslaskimokatettrin ja vastaavien kanyyli- en hoidot) - ihon desinfiointiaine (poikkeuksena keskuslaskimokatettrin ja vastaavien kanyyli- en hoidot) - pesuvoide - pesupyhyhe - avannepussin hajunpoistaja - ihonpuhdistuspyyhe - ihonhoitovoide - suojakotelot (insuliinipumppu, erilaiset mittarit jne.) - insuliinipumpun kiinnitevyö / klipsi - suojäkäsineet/työntekijän suojaamiseen tarvittavat suojaimet (työnantaja kustantaa, poikkeuksena omaisen/henkilökohtaisen avustajan suorittama katetrointi) - pumpulikäsineet - virtsapullot - saniteettivaipat - vuoteen suojat

	<ul style="list-style-type: none"> - poikkilakanat - pikkuvaipat ja lisävaipat - särmäisjäteastia - verensokerimittarin paristot <p>Epäselvissä asioissa hoitotarvikkeiden kuulumisesta hoitotarvikejakeluun voi kysyä hoitotarvikeyksiköstä.</p> <p>Hoitotarvikeohjeesta on mahdollista poiketa asiakkaan hoitosuunnitelman perusteella, mikäli tuotteita tarvitaan perustellusta syystä pitkäaikaissairauden hoidossa. Näissä tapauksissa asiakkaan tulee ottaa yhteys hoitotarvikejakelu yksikköön.</p>
--	---

<p>ERITYISESTÄ SYYSTÄ MAKSUTTOMAAN HOITOTARVIKEJAKELUUN KUULUVAT (TARVE PERUSTELTAVA)</p>	<p>Omaishoitajille voidaan antaa määriteltäviä suojatarvikkeita hoitotarvikejakelusta hoitotoimenpiteiden hygienian varmistamiseksi.</p> <p>Epäselvissä asioissa hoitotarvikkeiden kuulumisesta hoitotarvikejakeluun voi kysyä hoitotarvikeyksiköstä.</p>
<p>EI-SOPIMUS-TUOTE (TARVE PERUSTELTAVA)</p>	<p>Sopimustuotteista voidaan poiketa ainoastaan hoidollisin perustein. Mikäli sopimustuotevalikoimasta on tarpeen poiketa, tulee konsultoida tuoteryhmän vastaavaa tai hoitotarvikeyksikköä erilaisista vaihtoehdoista. Ensisijaisesti vaihtoehto tulee etsiä sopimustoimittajan valikoimista.</p> <p>Hoidosta vastaavan tahon tulee kirjata hoidolliset perustelut ei-sopimustuotteen käytöstä asiakkaan sairauskertomukseen. Sopimustuotevalikoimaan kuulumattomat tuotteet kirjataan asiakkaan hoitotarvikelähetteeseen (nimike, ref., kulutusmäärä). Lähetteessä tulee käydä ilmi hoidollinen perustelu ja selvitys, miksi sopimustuotetta ei voida käyttää. Edeltäviä tuotekokeiluja sopimusvalikoiman tuotteilla voi käyttää perustelun tukena.</p>

3 Asiakaskohtaiset hoitosuunnitelmat, hoitotarvikelähete, jakelupäätökset ja hoitotarvikejakelun kirjaaminen

Hoitotarvikejakelu perustuu hoitotarvikejakelupäätökseen (Effector) tai hoitotarvikejakeluläheteeseen (potilastietojärjestelmät). Sairaanhoidosta vastaava sairaanhoitaja määrittää asiakkaan tarvitsemat hoitotarvikkeet, ohjeistaa asiakasta tuotteiden käytöstä sekä asioinnista hoitotarvikejakelusta. Sairaanhoidosta vastaava taho toimii asiakkaan tukena, mikäli asiakkaalla on ongelmia tuotteiden käytössä tai määritellyt tuotteet eivät riitä, jolloin tarkistetaan todelliset tuotteiden käyttötavat sekä arvioidaan uudestaan tuotteiden soveltuvuus. Tarvittaessa hoitotarvikejakelusuunnitelmaa päivitetään vastaamaan todellista tarvetta.

Sairaanhoidosta vastaava taho kirjaa asiakkaan tarvitseman hoitotarvikkeet asiakkaan potilaskertomukseen. Kirjaus voidaan tehdä myös vapaamuotoisella läheteellä. Potilastietoon tai läheteeseen kirjataan asiakkaan tarvitsema tuote ml. ref-tuotenumero, tuotteiden määrä, tarpeen alkupäivämäärä ja mikäli tarve on määräaikainen niin tarpeen päättymispäivämäärä. Potilaskertomuskirjaus tai vapaamuotoinen lähete toimitaan tiedoksi hoitotarvikejakeluun (esim. Pegasos-postilla tai paperitulosteina). Sotekeskusten vastaanotot ja erityispalveluiden poliklinikat (uniapnea-, dialyysi-, avanne-, haavahoitajien vastaanotot, muut poliklinikat) tekevät jakelupäätökset Effector -ohjelmaan.

Asiakkaan tarvitsemia hoitotarvikkeita voi määrittellä terveydenhuollon ammattihenkilö (ml. yksityiset palveluntuottajat, vammaispalvelut).

Lähete päivitetään hoidon seurannan mukaan sekä aina asiakkaan hoitotarvikkeiden vaihtuessa tai kulutusmäärän kasvaessa. Lähetettä ei ole tarpeen tehdä uudelleen, mikäli tuotteet tai niiden kulutusmäärä ei muutu.

4 Asiakkaiden tarvikelaukset

Asiakkaat tai hänen puolesta-asioivat henkilöt voivat asioida hoitotarvikejakeluissa paikan päällä aukioloaikoina, puhelimitse tai sähköisten palveluiden kautta. Osassa toimipaikkoja puhelinpalvelussa käytetään takaisinsoittojärjestelmää joustavuuden ja puheluliikenteen seurannan vuoksi. Yhteydenoton perusteella hoitotarvikejakelun toimipisteet toimittavat sisäisen tavaraliikenteen avulla asiakkaan tilaamat tuotteet asiakkaan pyytämään sotekeskukseen tai jakeluautomaattiin.

Hoitotarvikejakelupisteiden yhteystiedot ja asiointiajat löytyvät hyvinvointialueen internet-sivuilta.

6 Toimitustavat, tuotteiden asiakasjakelu

Asiakkaiden (myös yksityiset hoitajat ja hoitokodit) tilaamat tuotteet voidaan toimittaa luovutuspaikoille eli pääsääntöisesti sotekeskuksiin, joista asiakkaat noutavat tuotteen aukioloaikojen tai muun organisointimallin mukaisesti. Tarvikkeita voidaan toimittaa myös kotihoitojen palvelupaikoille tai asumispalveluyksiköihin, mikäli tavaraliikenne onnistuu olemassa olevilla reittikuljetuksilla.

Smart jakeluautomaatteja käytetään tällä hetkellä Kuopio ja Siilinjärven toimipisteissä. Tarvikkeiden toimitus hoitotarvikejakelusta luovutuspisteille kestää yhdestä viiteen päivään (1–5 pv). Mikäli tilattu tuote ei ole varastotuotteena tuotteet joudutaan tilaamaan toimittajalta, jolloin keskimääräinen toimitusaika on noin 14-21vrk.

Tuotteissa joiden hankintasopimuksissa on mahdollisuus kotijakeluun, on kotijakelu ensisijainen toimitustapa. Toimitetaan tuotteet asiakaskohtaisen suunnitelman mukaisesti suoraan toimittajalta asiakkaan ilmoittamaan osoitteeseen. Kotijakelun piiriin kuuluu muun muassa katetri-, avanne- ja vaippatuotteet. Hoitotarvikejakelut ovat keskeisiä tahoja kotiinkuljetusjärjestelmien ylläpidossa.

5 Hoitotarvikkeiden tilaaminen hoitotarvikejakeluun

Effector toimii hoitotarvikejakelun toiminnanohjaus- ja seurantajärjestäjänä. Hoitotarvikejakeluyksikkö tilaa hoitotarvikkeet Effector -ohjelman kautta pääsääntöisesti suoraan kilpailutetuilta sopimustoimittajilta. Poikkeustilanteissa tilaus voidaan lähettää Servican keskusvarastolle, joka osin varmistaa hoitotarvikejakelun toimintaa poikkeustilanteissa. Tilaus tehdään Effectoriin myös varastokirjanpidon vuoksi.

7 Maksut

Hoitotarvikkeet luovutetaan asiakkaalle maksutta. Niistä ei peritä omavastuuosuuksia tai toimitusmaksuja.

8 Muut

8. 1 Ulkopaikkakuntalaiset

Ulkokuntalaisten kohdalla edellytyksenä tarvikkeiden saamiseen on oman hyvinvointialueen hoidosta vastaavan yksikön maksusitoumus tai hoitosuunnitelma, josta käy ilmi käytettävät hoitotarvikkeet.

8.2 Vakuutusten korvaamat hoitotarvikkeet

Vakuutusyhtiöiden päätösten mukaisesti.

8.3 Tilapäisen suojelun statuksella olevat ja turvapaikanhakijat

Oikeus hoitotarvikkeisiin samoilla periaatteilla kuin hyvinvointialueen asukkailla.

8.4 Hoitokotiin/kotiin siirtyvät asiakkaat tai muu akuutti hoitotarvikkeen tarve

---

Kotiuttava yksikkö on yhteydessä hoitotarvikejakeluun tarvittavista hoitotarvikkeista sekä huolehtii riittävän määrän hoitotarvikkeita asiakkaalle mukaan kotiutustilanteessa. Jos asiakkaalle ei ole tehty lähetettä, hoitotarvikeyksikkö tarkistaa potilastietojärjestelmästä asiakkaan diagnoosin. Jos asiakkaalle on tehty kirjaus (diagnoosi tai vaiva), annetaan hoitotarvikkeita akuuttiin tarpeeseen (esim. katetri). Hoitavaa yksikköä pyydetään tekemään hoitotarvikelähete, jos tarve pysyvä tai pitkäaikainen.

8.5 Hoitotarvikkeiden noutamatta jättäminen

Noutamaton paketti palautuu noutopisteestä hoitotarvikejakeluun noin viikon odotusajan jälkeen, jossa ko. jako poistetaan asiakkaan tiedoista.

8.6 Erimielisyydet hoitotarvikejakelussa

Erimielisyydet pyritään selvittämään ensisijaisesti keskustelemalla. Mikäli kyseessä on hoitotarvikkeiden määrästä johtuva erimielisyys, ohjataan asiakasta olemaan yhteydessä hoitavaan tahoon, joka määrittelee tarvittavat tarvikemäärät. Mahdollisesti uusista määristä tulee toimittaa lähete hoitotarvikejakeluun.

Mikäli asiakas on tyytymätön hoitotarvikejakelun käytäntöihin, ohjataan hänet olemaan yhteydessä hoitotarvikejakelusta vastaavaan alue-esihenkilöön. Asiakkaalla on myös mahdollisuus tehdä oikaisuvaatimus

Laatijat:

ma. alue-esihenkilöt/ sotokeskus hoitotarvikejakelu Manu Leppikangas ja Esa Miettinen

Muu työryhmä:

Hoitotarvikejakelun työntekijät ja muut asiantuntijat
